DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Prop. 6 S

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i statsbudsjettet 2022 under Landbruks- og matdepartementet (kapitalforhøyelse og statlig lån til Statskog SF)

Innhold

1 Innledning og sammendrag 5

2 Om Statskog SF 6

3 Foretakets økonomi 6

4 Styrets forslag 7

5 Vurdering fra departementets rådgiver 7

6 Departementets merknader 8

7 Økonomiske og administrative konsekvenser 9

Forslag til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2022 under Landbruks- og matdepartementet (kapitalforhøyelse og statlig lån til Statskog SF) 10

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Prop. 6 S

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i statsbudsjettet 2022 under Landbruks- og matdepartementet (kapitalforhøyelse og statlig lån til Statskog SF)

Tilråding fra Landbruks- og matdepartementet 21. oktober 2022, godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)

1 Innledning og sammendrag

Landbruks- og matdepartementet foreslår i denne proposisjonen at Stortinget gir sin tilslutning til at Statskog SF kjøper 100 pst. av aksjene i AS Meraker Brug, til en pris av 2,65 mrd. kroner, og samtykker i kapitalforhøyelse og låneopptak for dette formålet. Kjøpet foreslås finansiert gjennom en egenkapitalforhøyelse på 2,35 mrd. kroner. Resterende del av kjøpesummen, 300 mill. kroner, finansieres ved et lån fra staten.

AS Meraker Brug er en av de største private eiendommene i Norge. Selskapets arealer omfatter 1,2 mill. daa, inkludert 229 000 daa produktivt skogareal, i Meråker, Stjørdal, Malvik og Steinkjer. Selskapets kjernevirksomhet er skogbruk, jakt og fiske og eiendomsutvikling. Selskapet har flere fallrettigheter, 35 pst. av Meråker kraft, 47 pst. av Meråker alpinsenter, flere gårdstun og en rekke hytter som leies ut til jakt og fiske.

Selskapet er hovedsakelig eid av Stiftelsen Hans Rasmus Astrup (50,62 pst.) Kulsrud Skog AS (26,46 pst.) og Stiftelsen Thomas Fearnley, Heddy og Nils Astrup (17,06 pst.). Samlet eier disse aksjonærene 94,14 pst. av aksjene i selskapet. De resterende aksjene (totalt 5,86 pst.) eies av andre, private aksjonærer.

Stiftelsen Hans Rasmus Astrup, Kulsrud Skog AS og Stiftelsen Thomas Fearnley, Heddy og Nils Astrup initierte en prosess for potensielt salg av sine aksjer våren 2022. Selgerne forutsatte at potensielle kjøpere tilbød å kjøpe også øvrige aksjonærers aksjer i selskapet til samme pris.

Styret i Statskog SF har vurdert at et kjøp av 100 pst. aksjene i AS Meraker Brug vil underbygge Statskog SFs vedtektsfestede formål og overordnede strategier, styrke foretaket forretningsmessig og bedre allmenhetens tilgang til jakt og fiske. Statskog SFs styre har tatt en investeringsbeslutning og er kommet i kjøpsposisjon, med forbehold om godkjennelse fra eier. Saken er behandlet i foretaksmøtet, som har gitt sin tilslutning til kjøpet med forbehold om Stortingets samtykke. Statskog SF har under disse forutsetninger inngått en avtale med selgende aksjonærer om kjøp av 94,14 pst. av aksjene i selskapet. De øvrige aksjonærene i AS Meraker Brug vil få tilbud om å selge sine aksjer til Statskog SF til samme pris som de selgende aksjonærer.

Regjeringen mener staten som eier av Statskog SF bør gi sin tilslutning til investeringen. Investeringen forutsetter egenkapitalforhøyelse i kombinasjon med låneopptak.

2 Om Statskog SF

Statskog SF er landets største grunneier og forvalter nær en femtedel av Norges fastlandsareal, herunder store fjell- og utmarksarealer. Selskapet ivaretar og utvikler verdier på fellesskapets grunn og er en garantist for allmennhetens tilgang til jakt, fiske og friluftsopplevelser i norsk natur. Statskog SF er også landets største skogeier med om lag 6 pst. av det samlede produktive skogarealet i Norge. Statskog SF har kommersiell virksomhet innenfor skogbruk, utmarksforvaltning og annen areal- og eiendomsforvaltning. Selskapet ble etablert i 1993 ved omdanning fra Direktoratet for statens skoger. Foretaket har 18 kontor i ulike deler av landet, og hovedkontor i Namsos.

Statens eierskap

Statens begrunnelse for eierskapet i Statskog SF er å sikre bærekraftig forvaltning av statlige skog- og fjelleiendommer med tilhørende ressurser, herunder å legge til rette for allmennhetens behov for jakt-, fiske- og friluftstilbud med videre.

Statens mål som eier er bærekraftig forvaltning av arealene, gjennom effektiv drift og tilfredsstillende økonomiske resultat over tid.

Staten eier 100 pst. av Statskog SF.

Særskilte rammer for selskapet

Statskog SF utfører lovregulerte oppgaver som følger av bestemmelser i statsallmenningsloven og fjelloven. Landbruks- og matdepartementet inngår avtale med Statskog SF som gir nærmere rammer for hvordan Statskog SF skal utføre disse og andre sektorpolitiske oppgaver. I tillegg mottar Statskog SF årlig tilskuddsbrev og oppdragsbrev fra Landbruks- og matdepartementet.

Jakt, felling, fangst og fiske på statsgrunn utenfor statsallmenning forvaltet etter fjelloven er regulert i forskrift om dette fastsatt av Miljødirektoratet.

Vern på Statskog SFs arealer er sammen med frivillig vern på private arealer hovedstrategien for å nå Stortingets mål om vern av 10 pst. av skogen i Norge. Til forskjell fra vern på privat grunn, der skogeierne på frivillig basis tilbyr arealer for vern, eller på statsallmenninger der vern gjennomføres etter prinsippene for frivillig vern, gjennomføres vern på Statskog SFs ordinære arealer ut fra en kartlegging og prioritering utført av vernemyndighetene. Vernevedtak fattes på ordinær måte, og Statskog SF kompenseres for vern på samme måte som andre grunneiere.

Selskapets strategi

I Statskog SFs strategi framgår det at visjonen er at selskapet skal sikre og utvikle alle felleskapets verdier for framtida. Hovedmålet er bærekraftig forvaltning av statens skog- og fjelleiendommer. Nasjonal og lokal verdiskaping, biologisk mangfold og klima samt jakt, fiske og friluftslivsopplevelser er sentrale elementer i dette. Strategien omtaler videre delmål og roller innenfor virksomhetsområdene, og samfunnsansvar og bærekraft innenfor områdene miljø, samfunn og verdiskaping.

3 Foretakets økonomi

Statskog SF hadde et årsresultat etter skatt i 2021 på 34 mill. kroner, jf. tabell 3.1. Resultatregnskapet i 2021 viser inntekter på samme nivå som i 2020. Det underliggende resultatet fra den løpende driften gikk i sum noe opp fra 2020 til 2021. Statskogkonsernets resultat fra den løpende ordinære driften, eksklusive engangsinntekter og engangskostnader, viser en langsiktig positiv trend over flere år. Statskog SFs finansielle stilling er god. Foretaket har ingen langsiktig gjeld, og

Tabell 3.1 Statskog SF – økonomiske hovedtall siste fem år (mill. kroner)

	2017	2018	2019	2020	2021
Driftsinntekter	379	413	340	331	331
Driftsresultat	*34*	*38*	*42*	*28*	*41*
Ordinært resultat før skatt	76	127	92	55	39
Ordinært resultat	*82*	*115*	*85*	*95*	*34*
Egenkapital 31.12	1 800	1 836	1 878	1 898	1 906
Sum eiendeler 31.12	2 051	2 094	2 063	2 061	2 020

Tabell 3.2 Statskog SF – nøkkeltall siste fem år.

		2017	2018	2019	2020	2021
Egenkapitalrentabilitet	Pst.	4,2	7,0	4,9	2,9	2,0
Totalkapitalrentabilitet	Pst.	3,7	6,1	4,4	2,7	1,9
Kapitalens omløpshastighet		0,18	0,20	0,16	0,16	0,16
Resultatgrad	Pst.	29,99	30,70	27,16	16,73	11,67
Egenkapitalandel 31.12	Pst.	88	88	91	92	94
Ansatte 31.12	Ant.	115	111	107	113	113
Avvirket tømmer	1 000 m^3	331	268	232	273	228
Utbetalt utbytte	mill. kr	60	80	64	71	25

Utbetalt utbytte er basert på resultatet fra foregående år.

har bærekraftig kontantstrøm fra den løpende driften.

Statskog SFs utbyttepolitikk ble sist endret i 2014, jf. Prop. 1 S (2014–2015). Fra og med resultatåret 2017 er utbyttet fra foretaket satt til 75 pst. av årsresultatet etter skatt. For oversikt over utbetalt utbytte og andre nøkkeltall siste fem år vises det til tabell 3.2.

4 Styrets forslag

Statskog SF har gjennomført en vurdering av de verdiene som ligger i AS Meraker Brug, herunder mulig forretningsmessig betydning for foretaket og i hvilken grad et kjøp av eiendommene bidrar til å styrke foretakets sektorpolitiske mål. Styrets vurdering er at salget av AS Meraker Brug er en sjelden mulighet, og at et kjøp kan styrke foretakets samlede eiendomsportefølje, samt at beliggenhet og arrondering passer godt med Statskog SFs øvrige arealer i området.

Styret legger til grunn at en samlet drift av foretakets arealer og AS Meraker Brugs arealer vil gi grunnlag for mer rasjonell drift. Statskog SF har de siste årene utviklet effektive digitale systemer og ressursnettverk. Foretaket har, sammen med ressurser og kompetanse i AS Meraker Brug, den nødvendige kapasiteten til å forvalte og utvikle verdiene som vil ligge i en utvidelse av eiendomsporteføljen.

Statskog SF kan ved å kjøpe eiendommene bidra til større og mer stabil tilgang på tømmer til skogindustrien i Midt-Norge. En økning av Statskog SFs potensial for skogsdrift i Trøndelag vil dessuten gi økt fleksibilitet ved avvirkning, og bedre tilpasning til skiftende behov i industrien.

AS Meraker Brug har over tid arbeidet aktivt med å utvikle eiendomsverdiene i området. Statskog SF vil fortsette satsingen på eiendomsutvikling som kan gi positive lokale ringvirkninger i form av arbeidsplasser og øke attraktiviteten til området. Styrets vurdering er at eiendommen fortsatt har uforløst utviklingspotensial for næringseiendom og kraftproduksjon, som over tid kan være svært attraktivt for foretaket.

Styret viser også til at det er betydelige jakt- og fiskeressurser på arealene og at kjøp av eiendommene vil styrke allmennhetens tilgang til jakt og fiske.

Etter en samlet vurdering mener styret i Statskog SF at et kjøp på forretningsmessige vilkår underbygger selskapets mål og strategier. Et kjøp vil forbedre tilgangen til jakt og fiske for allmenheten og det styrker selskapets evne til å levere et tilfredsstillende økonomisk resultat. Et kjøp vil bidra til en rasjonell samling av dagens eiendomsbilde og gi mulighet til en effektiv og bærekraftig drift.

5 Vurdering fra departementets rådgiver

Departementets finansielle rådgiver har vært Pareto Securities, som har uttalt følgende:

> «Vi oppfatter at Statskog SF og deres rådgivere har gjennomført en grundig og faglig god vurdering av inntektsprognoser og merverdier for AS Meraker Brug. Prisen Statskog SF har

avtalt å betale for aksjene er innenfor den rammen vi mener andre budgivere ville kunne verdsatt aksjen til.

Vurderingen bygger på at Statskog SF vil drive denne virksomheten i tråd med de kommersielle prinsipper de har lagt til grunn for verdivurderingen. Det er også en viktig forutsetning at selskapet må utvikle merverdier som kraft og eiendom for å oppfylle verdipotensialet som ligger i AS Meraker Brug. Dette tilsier at Statskog SF skal opptre tilsvarende andre kommersielle aktører, innenfor rammene som gjelder hele Statskog SFs virksomhet.

Vi understreker at vi har vurdert og analysert en potensiell investering i AS Meraker Brug ut fra et finansielt og kommersielt perspektiv, og at vi har ikke hensyntatt eventuelle politiske eller samfunnsmessige vurderinger.»

6 Departementets merknader

Begrunnelse

Det er svært sjelden eiendommer som AS Meraker Brug kommer for salg. Departementet vurderer salget av AS Meraker Brug som en unik mulighet til å sikre denne store eiendommen på norske hender nå og i framtiden. Kjøpet utvider Statskog SFs eiendomsportefølje. Eiendommen er godt arrondert. Statskog SF har i dag eiendommer som grenser inn til, eller ligger i umiddelbar eller rimelig nærhet til AS Meraker Brugs eiendommer. Departementet legger til grunn at både Statskog SFs finansielle rådgiver og departementets egen finansielle rådgiver, gjennom verdivurderingene har identifisert et betydelig verdipotensial for en langsiktig eier. Verdiene er blant annet knyttet til skog, kraft og jakt og fiske. Eiendommen omfatter samtidig store utmarksarealer, der inntektsstrømmer kan være fraværende. Eierskap til slike arealer gir eier valgmuligheter som kan ha verdi i fremtiden (realopsjoner). Verdien av å eie disse arealene må vurderes i et langsiktig perspektiv.

Et kjøp av AS Meraker Brug utvider foretakets skogressursbase. Dette gir grunnlag for kostnadseffektiv avvirkning av skog og fleksibilitet i planlegging og gjennomføring av et bærekraftig skogbruk over tid. Et kjøp gir også grunnlag for at Statskog SF kan bidra til fortsatt stabil råstofftilførsel til skogindustrien og skogindustrielle synergier i form av industribygging og næringsutvikling.

Kjøpet gir samtidig et bredere grunnlag for effektiv ressursforvaltning til beste for samfunnet, i tråd med målene for statens eierskap. AS Meraker Brug omfatter store deler av Meraker kommune. Departementet legger til grunn at Statskog SF viderefører og ivaretar dialog med kommunen om forvaltning og utviklingstiltak.

Det er betydelige jakt- og fiskeressurser på den aktuelle eiendommen. Gjennom videre utvikling av disse verdiene vil foretaket kunne styrke allmenhetens tilgang til jakt og fiske.

Departementet legger til grunn at Statskog SF gjennom overtagelsen kan realisere både bedriftsøkonomiske og samfunnsøkonomiske verdier gjennom transaksjonen.

Statskog SF har foretatt en grundig verdsetting av selskapets eiendeler. Statskog SF har lagt inn bud på aksjene i AS Meraker Brug ut fra forretningsmessige vurderinger. Selger har opplyst at interessen rundt AS Meraker Brug har vært stor, og at flere norske og utenlandske aktører har vært med i prosessen.

Som eier av Statskog SF har Landbruks- og matdepartementet innhentet en uavhengig ekspertvurdering fra Pareto Securities av Statskog SFs verdivurderinger, jf. kapittel 5. Denne vurderingen konkluderer med at Statskog SF og deres rådgivere har gjennomført en grundig og faglig god vurdering av inntektsprognoser og merverdier for AS Meraker Brug. Paretos vurdering bygger på at Statskog SF vil drive denne virksomheten i tråd med de kommersielle prinsipper de har lagt til grunn for verdivurderingen. Det er også en viktig forutsetning at selskapet må utvikle merverdier som kraft og eiendom for å oppfylle verdipotensialet som ligger i AS Meraker Brug.

Departementet mener at Statskog SFs bud på AS Meraker Brug er markedsmessig, og at finansiering av kjøpet dels gjennom en egenkapitalforhøyelse og dels gjennom et lån, er i tråd med hvordan en privat investor ville ha finansiert kjøpet. På denne bakgrunn har departementet valgt å gi fullmakt til kjøpet, og foreslå for Stortinget at Statskog SF tilføres økt egenkapital og at det stilles til disposisjon et lån. Lånet som skal ytes til Statskog SF, vil bli gitt på markedsmessige vilkår, jf. omtale av økonomiske og administrative konsekvenser nedenfor. Transaksjonen medfører ikke offentlig støtte til noen aktører, og kjøpet må heller ikke notifiseres til og godkjennes av EFTAs overvåkningsorgan (ESA).

Mål, rammer og styringsvirkemidler

Mål og strategier for foretaket og målet med statens eierskap er omtalt i kapittel 2. Kjøpet utvider foretakets eiendomsportefølje, og gir et

større potensial for forretningsmessig skogbruk og eiendomsforvaltning og økt tilrettelegging for allmennhetens tilgang til jakt, fiske og friluftsopplevelser i norsk natur, i tråd med formålet. Kjøpet gir også et bredere grunnlag for effektiv ressursforvaltning til beste for samfunnet, i tråd med målene for statens eierskap.

Vedtektene for Statskog SF ble sist endret i foretaksmøte den 21. juni 2021. Statskog SF har fullmakt til å selge innkjøpt eller opprinnelig statseiendom for inntil 30 mill. kroner pr. år. Statskog SF har videre fullmakt til å kjøpe skogeiendommer for til sammen inntil 30 mill. kroner pr. år. Forslag om kjøp og salg av grunneiendommer ut over dette skal forelegges departementet. Statskog SF kan ta opp lån eller gi garantier for til sammen inntil 30 mill. kroner. Låneopptak og garantistillelse ut over dette skal forelegges departementet. Kjøp av AS Meraker Brug som beskrevet ovenfor krever således departementets samtykke.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Regjeringens forslag innebærer finansiell tilrettelegging for kjøpet gjennom forhøyelse av statens innskuddskapital i Statskog SF og ved at staten yter et lån.

Økt kapitalinnskudd i Statskog SF innebærer i realiteten at utbytte fra foretaket for 2021 føres tilbake til selskapet. Det foreslås derfor at kap. 5652, post 85 nedsettes med 25,1 mill. kroner (til 0).

I tillegg foreslås 2 324 900 000 kroner bevilget på nytt kapittel 1162 Statskog SF – Forvaltning av statlig eierskap, post 95 Innskudd til egenkapital i Statskog SF. Bevilgning til økt innskuddskapital innebærer en endring i statens formuesplassering. Eventuelle økte utgifter til eierforvaltning som følge av kapitalforhøyelsen vil departementet dekke innenfor gjeldende bevilgninger.

Det etableres i tillegg et statslån på 300 mill. kroner, til markedsvilkår. Lånet foreslås bevilget under kapittel 1162, post 90 Lån til Statskog SF. Departementet vil komme tilbake til de nærmere betingelser for lånet senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023. Renter og avdrag knyttet til det lånet og utbytte fra foretaket vil bli tatt inn i de årlige budsjettene på vanlig måte.

Regjeringens fullmakt til Statskog SFs kjøp er gitt med forbehold om at Stortinget gjør de nødvendige vedtak. Kapitalforhøyelsen vil bli vedtatt i ekstraordinært foretaksmøte så snart Stortinget har gjort de nødvendige vedtak.

Landbruks- og matdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i statsbudsjettet 2022 under Landbruks- og matdepartementet (kapitalforhøyelse og statlig lån til Statskog SF).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer i statsbudsjettet 2022 under Landbruks- og matdepartementet (kapitalforhøyelse og statlig lån til Statskog SF) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2022 under Landbruks- og matdepartementet (kapitalforhøyelse og statlig lån til Statskog SF)

I

I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1162		Statskog SF – Forvaltning av statlig eierskap	
(NY)	90	Lån til Statskog SF, bevilges med	300 000 000
(NY)	95	Innskudd til egenkapital i Statskog SF, bevilges med	2 324 900 000

Inntekter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5652		Statskog SF – renter og utbytte	
	85	Utbytte, nedsettes med	25 100 000
		fra kr 25 100 000 til kr 0	

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon